

ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸੂਰਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ

ਤਕਲੀਫਾਂ

ਠੱਕਰਾਂ

ਭੁਲੇਖੇ

ਕਲ-ਕਲੇਸ

ਦੁਖ

ਆਦਿ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ

ਮਛਰ

ਕੀੜੇ

ਨੂੰਹੇ

ਸੱਪ

ਆਦਿ, ਅਨੇਕਾਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਪਲਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਆਪਣਾ ਦਾਉ ਲਾਕੇ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਡੰਗ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਛੁਪ ਜਾਂ ਉਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਸਭ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੇ ਦੁਖ ਇਸ ਲਈ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ।

ਜੇ ਮਨੁਖ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਠੱਕਰਾਂ, ਭੁਲੇਖਿਆਂ, ਡੰਗ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ । ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਅਚਨਚੇਤ ਹਮਲਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਭੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਐਨ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪੀ' 'ਤੱਤ-ਸਬਦ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਯਾ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ ਦੇ ਹਨੇਰ ਵਿਚ, ਸਾਡੇ ਮਨ, ਤਨ, ਬੁਧੀ ਉਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ-ਰੂਪੀ ਸੂਖਮ 'ਘੁਪ-ਹਨੇਰਾ' ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰ ਦਸੇ ਸਬੁਲ-ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ । ਇਸ 'ਅਗਿਆਨਤਾ-ਰੂਪੀ' ਸੂਖਮ 'ਅੰਧ-ਗਬਾਰ' ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ਤੇ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

Darkness has no existence of its own.

It is the absence of sun that creates darkness. In darkness various

difficulties

obstacles

doubts

afflictions

sufferings etc.

take place. Besides these, in darkness

mosquitoes

insects, worms

scorpions

snakes

etc. (and) many (other) dangerous creatures thrive. They take their opportunity to sting or bite man and then hide or fly away. All these difficulties and sufferings occur because man cannot see in the dark.

If man has some sort of light with him then he can be saved from these thumps (knocks), doubts, stings etc. In the presence of light if some creature unexpectedly attacks, then it can be challenged as well.

Exactly in the same manner, without the 'illumination-like' 'essence-word' or in the darkness of materialistic doubt-fallacy, ignorance-like subtle 'pitch darkness' reigns over our mind, body, and intellect. This makes man suffer many times more than the gross darkness mentioned above and is more dangerous. It is from this 'ignorance-like' 'subtle 'pitch-darkness' that various fallacies and materialistic doubts emerge.

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, 'ਤੱਤ-ਸਬਦ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਾਡਾ ਮਨ ਭਰਮ, ਦੁਬਿਧਾ, ਸਹਸਾ ਜਾਂ 'ਦੂਜੇ-ਭਾਉ' ਰੂਪੀ 'ਹਨੇਰ' ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਰਤੀਆਂ ਖਿੰਡੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਭਰਮਾਈਐ, ਦੁਬਿਧਾ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—19)

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਤਨੇ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, 'ਸਬਦ' ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ, ਸਾਡਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ-ਜੀਵਨ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਐਨ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ'.....॥ ਅਤੇ 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ ਬਿਨੁ' ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਾਇਆ ਜਾ ਅਰਥਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ 'ਸਬਦ' ਵਰਗੇ ਮਹਤਵ-ਪੂਰਨ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ਬੜੇ ਭੁਲੇਖੇ ਅਤੇ ਗਲਤ ਫ਼ਹਿਮੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਅਥਵਾ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦੀ 'ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਭਾਵਨਾ' ਤੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਤੋਂ ਅਸੀਂ :—

ਅਣਜਾਣ

ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ

ਬੇਫ਼ਿਕਰ

ਅਗਿਆਨੀ ਜਾਂ

ਮਚਲੇ

ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਸਬਦ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 'ਅੱਖਰੀ-ਸਰੂਪ' ਤਾਈਂ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਪਾਠ, ਕਥਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ।

“ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਪੀਰਾ, ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ,

ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨੰ ॥” (ਪੰਨਾ—635)

ਅਨੁਸਾਰ, ਨੁਕਤੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਤਾਂ 'ਸਬਦ' ਦੇ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਅਨੁਭਵੀ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਜਾਂ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ

In other words, without the illumination of the 'essence-word', our mind wanders in illusion, dilemma, doubt or (wanders) in the darkness of 'second-love' leaving the mental concentration scattered.

1 Without the Word of the Shabad, people wander lost in reincarnation. Through the love of duality, multitudes have been drowned. 19

The thing to consider is that despite doing so much of Gurbani reading, kirtan (singing of Gurbani hymns), we remain deprived of the spiritual light of the 'Shabad' or Word. In other words despite doing all this, our daily-life is completely contrary to the expectation of Gurbani, and daily engaged in doing evil deeds we continue to stumble and suffer daily.

Numerous Gurbani lines which begin with 'without the Shabad or Word'.... or 'without Shabad-Word Consciousness...' have been read, heard, sung or explained by us, but despite this, we have many doubts and misunderstandings about such an important and significant topic like 'Shabad' or Word as a result of which we are wandering in the darkness of ignorance.

For this reason we are:-

uninformed

indifferent

unconcerned

ignorant

pretentious

of the 'intuitional intention' and the significance of these lines and many other similar ones. This is so because we have limited (the meaning of 'Shabad' or Word to its 'word-form' and we are satisfied reading it (daily paath), explaining it (katha) and singing it (doing kirtan).

2 The Word of the Shabad is his Guru and spiritual teacher, profound and unfathomable; without the Shabad, the world is insane. 635

According to the above line, the main point is the intuitional spiritual knowledge or illumination of the 'Shabad' or Word about which we

ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ
 ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ
 ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ
 ਗਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ
 ਉਦਮ ਹੀ ਨਹੀਂ
 ਖੋਜ ਹੀ ਨਹੀਂ
 ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਾਸੀ
 ਘਾਲਨਾ ਤਾਂ ਕੀ ਘਾਲਨੀ ਸੀ ?

ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਤਨੇ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਭੀ ਸਾਡੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਯਾ ਕਰਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ।

ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਥਵਾ 'ਸ਼ਬਦ' ਦੀ ਅਨੁਭਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ 'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਵੱਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

“ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਹਿ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥

(ਪੰਨਾ—1039

ਇਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

'ਸ਼ਬਦੁ', ਲੈਂਪ (Lamp) ਦੀ ਜਗ ਰਹੀ ਲਾਟ (Flame) ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮਨ-ਰੂਪੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਚਿਮਨੀ (Chimney) ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਲਖ ਨਾਲ ਲਬ-ਪਬ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ । 'ਸ਼ਬਦੁ' ਤਾਂ ਅਪਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਦਾ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਲਖ ਕਰਕੇ, ਮਨੁਖ 'ਸ਼ਬਦੁ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼, ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨੀ ਦੇ 'ਸਾਫ਼-ਕਪੜੇ' ਨਾਲ, 'ਮਨ ਰੂਪੀ 'ਚਿਮਨੀ' (Chimney) ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਲਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਗਿਆਸੂ, ਕੇਵਲ ਮਨ-ਰੂਪੀ, ਚਿਮਨੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ-ਬਾਹਰੋਂ ਬੇ-ਧਿਆਨੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ 'ਕਾਲਖ' ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, 'ਚਿਮਨੀ' ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਸ਼ਬਦੁ' ਦਾ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਤਾਂਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਇਆ, ਕਿ 'ਸਾਵਧਾਨ ਇਕਾਗਰ-ਚੀਤ' ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨੀ ਨਾਲ 'ਸ਼ਬਦ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ 'ਸ਼ਬਦੁ' ਦਾ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼

never felt anything
 never thought about it
 never had any sensation
 never had any knowledge
 never made any effort
 never did any research
 never felt any need

leave along making any effort.

This is the reason why no change or revolution is taking place in our mental and spiritual lives despite doing so much paath (Gurbani reading) and kirtan (singing of Gurbani hymns).

If the cultivation or earning of 'word-consciousness' is done after intuitional discussion of the real meaning of Gurbani or 'Shabad' or Word, then there will undoubtedly be progress in spiritual life, but such devotees are indeed rare.

*Rare are those beings in this world,
 who contemplate the Word of the Guru's Shabad, and remain detached. 1039*

To understand and analyse this defect an example is given below.

'Shabad' or (Word) is like the lighted flame of a lamp around which there is a chimney of mind-like mirror smeared with the soot of immoral deeds. 'Shabad' or Word is ever giving its illumination but man remains deprived of it because of the soot. The need is just to clean and wipe away the inner soot of the 'mind-like chimney' with 'clean cloth' of faith-filled desire. It has been seen that many truth-seekers clean daily the mind-like chimney just from the outside with inattentive recitation (of Gurbani) and worship, but because the soot is inside, the 'chimney' does not become clean, nor is the illumination of the 'Shabad' or Word is sensed (or felt).

Therefore, it is clear that the illumination of the 'Shabad' or Word takes place only with the cultivation and earning of 'Shabad' or Word done with

ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ 'ਸਬਦੁ' ਨੂੰ ਬੁਝਦੇ, ਚੀਨਦੇ ਜਾਂ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਉਂ ਕਟਾਖ ਕਰਦੀ ਹੈ :—

"ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਮਾਨੈ ਫਾਹੀ ਫਾਥੀ,
ਸਾਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ॥" (ਪੰਨਾ—689)
"ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸੇ ਅੰਨੇ ਬੋਲੇ,
ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਾ ॥" (ਪੰਨਾ—601)
"ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ,
ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਵਾਰੋਵਾਰਾ ॥" (ਪੰਨਾ—602)
"ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬਾਦਿ ਜੀਵਣੁ ਹੋਰੁ ਮਰਣਾ,
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਜਨਮੁ ਜਰੇ ॥" (ਪੰਨਾ—1014)
"ਮੂਰਖ ਪੜਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਬੁਝਹਿ,
ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥" (ਪੰਨਾ—1053)
"ਨ ਸਬਦੁ ਬੁਝੈ, ਨ ਜਾਣੈ ਬਾਣੀ ॥
ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੇ ਦੁਖ ਵਿਹਾਣੀ ॥" (ਪੰਨਾ—665)
"ਮੂਰਖੁ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਦੀ,
ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਹ ਕਾਇ ॥" (ਪੰਨਾ—938)

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬਦੁ ਦੀ 'ਵੀਚਾਰ' ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਸਾਡੀ ਮਨ-ਰੂਪੀ 'ਚਿਮਨੀ' ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਬਦੁ ਦੇ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤਾਂਝੇ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ ਤੇ ਘੋਖਣਾ ਹੈ, ਕਿ :—

1. ਉਚੇ-ਸੁਚੇ
ਜਿਉਂਦੇ-ਜਾਗਦੇ
ਰਸ-ਮਈ
ਰੁਣ-ਬੁਣ ਲਾਉਂਦੇ
'ਅਨਹਦ'
'ਤੱਤ-ਸਬਦ'

ਦੀ 'ਹੋਂਦ' ਨੂੰ ਅਸੀਂ

ਵਿਚਾਰਿਆ
ਬੁਝਿਆ
ਪਹਿਚਾਨਿਆ

an 'alert focussed mind' and faith filled desire. But those who do not discover, recognise or acknowledge the 'Shabad' or Word, Gurbani points them out thus:-

- 1 Such a wife does not believe in the Word of the Guru's Shabad; she is caught in the net of the world, and does not obtain the Mansion of the Lord's Presence. 659
- 2 Those who do not know the Shabad are blind and deaf; why did they even bother to come into the world? 601
- 3 One who performs rituals without realizing the Word of the Guru's Shabad, shall die and be reborn, again and again. 602
- 4 Without the Guru, life and death are pointless; without the Word of the Guru's Shabad, life just burns away. 1014
- 5 The fools read them, but do not understand the Word of the Shabad. How rare are those who, as Gurmukh, understand. 1053
- 6 The blind, self-willed manmukh does not understand the Shabad; he does not know the Word of the Guru's Bani, and so he passes his life in misery. 665
- 7 The fool does not think of the Word of the Shabad. He has no understanding, no comprehension. 938

It has already been narrated that without the 'discussion' of 'Shabad' or Word, our mind-like 'chimney' cannot be cleaned and in this way we remain deprived of the 'illumination' of 'Shabad' or Word. Therefore in our mind we have to honestly evaluate and scrutinise ourselves and see whether the existence of:-

1 the lofty and pure
the alive and aware
the relish filled
the experience of celestial melody
the 'unstruck'
the 'essence-Shabad' (word)

has ever been

discussed
discovered
recognised

ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ
ਮਾਣਿਆ

ਕਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

2. ਕਿਸੇ ਅਕਹਿ 'ਪ੍ਰੀਤ-ਪ੍ਰੇਮ-ਰਸ-ਚਾਉ', ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਯਾ ਨਹੀਂ ?
3. ਇਹ 'ਜਾਗਤ-ਜੋਤ' ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ 'ਨਿਸਬਾਸਰ' ਜਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?
4. 'ਅਨਹਦ ਸਬਦ' ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ 'ਗੱਜਿਆ' ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?
5. 'ਨਾਮ-ਰਸ' ਦੀ 'ਧੂਹ' ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

ਜੇ ਨਹੀਂ ! ਤਾਂ ਸਮਝੋ, ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਫੁੱਧੇ ਹੋਏ 'ਅਨੁਭਵੀ-ਤਤ-ਸਬਦ' ਅਥਵਾ 'ਨਾਮ' ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਅਸੀਂ :—

ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਬੁਝਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਚੀਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਸੀਝਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਪਹਿਚਾਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਪਿਆਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਕਮਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !
ਮਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਟਾਖ-ਮਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ, ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ-ਸੇਧ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਰਤਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਚੀ-ਸੁਚੀ 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤ-ਲਿਵਲੀਨ' ਵਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸਾਨੂੰ :—

1. ਢਿੱਡ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ !
2. ਲੋੜ, ਪਿਆਸ ਯਾ ਭੁਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪੀ !
3. ਉਦਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ !

sensed
enjoyed
earned and cultivated or not.

2. Are we or are we not living a life of some indescribable 'love-affection', 'relish – eagerness', comfort and calm?
3. Is this 'living-light' burning in us day and night or not?
4. The 'unstruck Word' has thundered in us or not?
5. Is there a pull of 'Naam-Relish' or no?

If not! Then understand that we

have not discussed
have not discovered
have not discerned
have not researched
have not recognised
have not loved
have not cultivated
have not enjoyed

the 'intuitional-essence-word' or 'Naam' that is hidden in Gurbani.

We have to feel the answers of all these taunting questions within our own selves and then choose the future spiritual life-path.

If we look inside ourselves earnestly then it will clearly become apparent that we:-

1. did not have firm belief!
2. we did not feel the need, thirst or hunger!
3. did not make any effort

4. ਸੇਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਈ !
5. ਸਹੀ ਸਾਧਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ !
6. 'ਅਨੁਭਵ' ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ !

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ 'ਅਨੁਭਵੀ' ਕਸਵੱਟੀ ਉਤੇ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਚਿੰਨ (Symptoms) ਪ੍ਰਤਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਗੇ ।

1. ਅਸੀਂ 'ਅੱਖਰੀ-ਰੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੀ 'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ' ਸਮਝੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ !
2. ਏਸ 'ਅੱਖਰੀ-ਰੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਾਠ, ਪੂਜਾ, ਗਾਇਨ ਤੇ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਧਰਮ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ।
3. ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਤੀਵ 'ਅਨੁਭਵੀ' ਆਤਮਿਕ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ।
4. 'ਅੰਤਰਮੁਖੀ-ਇਲਾਹੀ ਜੀਵਨ' ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ 'ਮਚਲੇ' ਹੋਏ ਹਾਂ ।
5. ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਨੁਭਵੀ ਅਵਸਥਾਵਾਂ :—

'ਨਾਮ'

'ਸਬਦੁ'

'ਸਬਦ-ਸੁਰਤ-ਲਿਵ'

'ਸਹਿਜ-ਸਮਾਧਿ'

ਆਤਮਿਕ ਅਨੰਦ

ਇਲਾਹੀ ਰੁਣ-ਬੁਣ

ਮਹਾਂ ਰਸ

ਇਲਾਹੀ 'ਜੀਵਨ-ਰੋ'

'ਅਨਹਦ-ਪੁਨੀ'

ਤੋਂ 'ਕੋਰੇ' ਹਾਂ ।

6. ਅਸੀਂ 'ਸਿਮਰਨ', 'ਸੇਵਾ', 'ਲਿਵ' ਅਤੇ 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ' ਦੇ ਅਖਰੀ ਅਰਥ ਕਢਕੇ—ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦਾਂ, ਵਿਖੇਵਿਖਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ

L63/6

- 4 did not take any direction!
- 5 did not even indulge in correct religious discipline!
- 6 did not 'experience' anything!

pertaining to the state of Gurbani's (Guru's teaching) lofty-pure rapturous Shabad – Consciousness.

If our religious life is tested on the intuitional touchstone of Gurbani, then the symptoms of mental and religious diseases written below will be manifestly (noticeably) felt.

- 1 We are indeed regarding the 'script form' of the word as the 'essence-word'.
- 2 We are indeed acknowledging the reading, worship, singing and explanation of this 'script-form' word as the goal of religion.
- 3 We are indeed satisfied to understanding Gurbani with our intellect and are depriving ourselves of the innate 'intuitional' spiritual gist.
- 4 We are becoming unaware and indifferent towards our 'inward-divine life' or are knowingly 'pretentious'.
- 5 We are bereft of the intuitional stages mentioned below in Gurbani:-

'Naam' (Name)

'Shabad' (Word)

Shabad-consciousness engrossment

calm spontaneous-meditation

spiritual bliss

divine celestial melody

great relish

divine 'life-current'

'unstruck sound'.

- 6 Interpreting the literal meaning of 'simran' (meditation), 'sewa' (service) 'liv' (absorption or engrossment) and 'shabad (word)-consciousness', we get entangled in outward quarrels-arguments, display and we have

L63/6

ਸਾਨੂੰ ਕਦੀ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ
ਕੋਈ 'ਲੋੜ' ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

7. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ
'ਮੰਜ਼ਿਲ' ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ।
8. ਇਸ ਬੁਨੀ 'ਤਸੱਲੀ' ਦੀ ਵਜਾਹ ਨਾਲ ਅਸੀਂ 'ਇਲਾਹੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼'
ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਐਨੇ 'ਸੁਖ-ਰਹਿਣੀ' ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿਤ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-
ਕਾਂਡਾਂ (Religious rites and rituals) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ
ਘਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ
ਅਸੀਂ 'ਮੈ-ਮੇਰੀ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਜ਼ੂਲ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵਧਾਕੇ ਮਾਇਆ ਵਿਚ
ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਨਾਲ 'ਸਬਦੁ' ਦੇ ਦਿਮਾਗੀ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਤਾਂ
ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ 'ਅਨੁਭਵ' ਤਾਈਂ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅੰਤਰਮੁਖੀ
ਹੋ ਕੇ, ਅਟੁਟ 'ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ' ਤੇ 'ਸਬਦੁ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ
'ਕੰਨੀ ਕਤਾਉਂਦੇ' ਹਾਂ, ਜਾਂ ਮਚਲੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਪਰ, ਨਾਮ ਦੇ 'ਮਹਾਂ ਰਸ' ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ
ਘਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੋਈ 'ਵਿਰਲੇ' ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸੱਚੀ-ਸੁਚੀ', 'ਜ਼ਿਉਂਦੀ-
ਜਾਗਦੀ', 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤ' ਵਿਚ ਪਰੋਤੀ ਹੋਈ ਸਤਸੰਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਮਲ ਨਿਰਮਲ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ 'ਸਬਦੁ' ਦੀ 'ਚੋਟ' ਖਾਧੀ
ਹੈ—ਉਹ 'ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਮਾਈ' ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ 'ਸੁਰਤ'
ਹੀ, 'ਸਬਦੁ' ਨੂੰ 'ਵੀਚਾਰ-ਚੀਨ-ਸੀਝ-ਪਹਿਚਾਨ' ਕੇ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਲੀ
ਆਤਮਿਕ 'ਸੋਧ' ਲੈ ਕੇ, ਟੀਸੀ ਜਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :—

"ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਏ ॥" (ਪੰਨਾ—1056)

"ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕੇ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੇ ॥" (ਪੰਨਾ—120)

"ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥

ਗੁਰਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਹਿ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥" (ਪੰਨਾ—10:9)

L63/7

not even thought of going inwards, nor have we felt the need (to
do so).

- 7 Thus we have acknowledged the means of these external rites-
rituals as our final 'goal' and are satisfied with them.
- 8 Because of these false convictions we are deprived of the blessings
of 'Divine-illumination'.

We have become so comfortable and easy going that besides our daily
religious rites and rituals, we are not prepared to engage in any other kind of
hard work, nor do we have the time, because under the influence of 'me-
mine ness' we are getting more entangled in materialism with the increase in
unnecessary worldly chores.

We do understand the intellectual meaning of 'Shabad' or Word with
our sharp intellect but to reach up to the innermost consciousness of
intuition, we are knowingly avoiding continuous meditation and the
cultivation or 'Shabad' or Word through inward attention.

But to enjoy the 'great relish' of Naam, extreme hard work and toil are
necessary.

Some 'rare' fortunate guru-orientated devotees - those who have
obtained a 'satsang', the company of the holy, beaded in the 'true-
pure', 'wakefully alive' 'Shabad or Word Consciousness', and those
whose tender and pure hearts have experienced the 'hit' of Gurbani
and the 'Shabad' or Word, - (only) they set out to 'cultivate the
practice of Naam'. It is indeed their 'consciousness' which while
'deliberating, discussing, researching, recognising the 'Shabad' or Word and
setting the real spiritual 'goal' of life, can reach the summit or destination
(of their journey).

But such spiritually blessed beloved ones are rare indeed:-

- 1 How rare are those who understand, through the Word of the Guru's Shabad. 1056
- 2 Those who understand the Word of the Guru's Shabad are very rare. 120
- 3 Rare are those beings in this world,
who contemplate the Word of the Guru's Shabad, and remain detached. 1039

L63/7

“ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਬੂਝੇ,
ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—1332)

“ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਹੁਕਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—1036)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ‘ਸੁਣਨ’ ਦੀ ਬਾਬਤ ਵੀ ਦਿਮਾਗੀ ਭੁਲੇਖੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਆਦਿ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਰ ਇਕ ਸੂਖਮ ਖਿਆਲ ਦਾ ਸੋਮਾ, ਸਾਡਾ ‘ਮਨ’ ਤੇ ‘ਸੀਮਤ-ਬੁਧੀ’ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਅਸਬੂਲ ਅੱਖਰਾਂ ਜਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਏਨਾਂ ਅਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਖਿਆਲਾਂ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬੁਧੀ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਤੇ ਘੱਖਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ—‘ਧੁਰੋ’ ‘ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲਾਂ’ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ—ਸਾਡੀ ਸੀਮਤ ਬੁਧੀ ਦੀ ਸਮਝ ਤੇ ਪਕੜ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ‘ਅਨੁਭਵ’ (Intuition) ਦਵਾਰਾ ਹੀ ‘ਸਮਝਿਆ’-‘ਸੀਝਿਆ’—‘ਜਾਣਿਆ’—‘ਚੀਨਿਆ’-‘ਪਹਿਚਾਨਿਆ’ ਜਾਂ ‘ਵਿਚਾਰਿਆ’ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

“ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ, ਸਚੇ ਨਾਇ ਪਿਆਰ ॥” (ਪੰਨਾ—1346)
“ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ, ਗੁਰਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥” (ਪੰਨਾ—1415)
“ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਤਿਖ ਉਤਰੇ, ਮੰਨਿ ਲੈ ਰਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1419)

ਜਦ ਤਾਈਂ ਸਾਡੀ ਬਿਰਤੀ-ਸੁਰਤੀ ‘ਬਾਹਰਮੁਖੀ’ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਰੀਰਕ ‘ਕੰਨਾਂ’ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਅਥਵਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਨੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦ ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ ਦੇ ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀ ਬਿਰਤੀ-ਸੁਰਤੀ ‘ਅੰਤਰਮੁਖੀ’ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ‘ਅਨੁਭਵ’ ਵਿਚ ਉਹ ‘ਅਨਹਦ-ਧੁਨੀ’ (Divine music) ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ :—

‘ਸਬਦ-ਧੁਨੀ’
‘ਨਾਮ-ਧੁਨੀ’
‘ਅਨਹਦ-ਨਾਦ’
‘ਅਨਹਦ-ਬੁਨਕਾਰ’
‘ਅਨਹਦ-ਧੁਨੀ’
‘ਜੀਵਉ ਨਾਮ ਸੁਣੀ’

ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ :—

- 1 Those who become Gurmukh and understand are very rare; God is permeating and pervading through the Word of His Shabad. 1332
- 2 How rare is that person who listens to the Word of the Guru's Shabad. 1036

In this way intellectual doubts have been caste about the hearing of the ‘Shabad’

As has been told in the beginning of this article (lekh), the source of every thought of ours is our ‘mind’ and (our) ‘limited intellect’. The expression of this takes place in solid (written form of) letters or language and these thoughts or desires expressed with letters are understood and scrutinised by our intellect. But Gurbani – which came direct from the original source (the Divine Sphere) – is beyond the understanding and grasp of our limited intellect. It is only through intuition that this Divine Gurbani can be ‘understood’-researched-known-‘discerned’-‘recognised’ or deliberated upon..

- 3 Contemplating the Shabad, peace is obtained, loving the True Name. 1346
- 4 Serve the True Guru, by contemplating the Shabad or Word of the Guru. 1415
- 5 Remember the Shabad, and your thirst shall be relieved; surrender to the Will of the Lord. 1419

As long as our inclination – consciousness is ‘outward’, we have to listen to the Shabad or Gurbani with our physical ‘ears’, but when our inclination-consciousness becomes ‘inward’ through the union of Shabad or Word consciousness, then the Divine Music will be heard in the ‘intuitional’ ‘innermost-consciousness’ which is mentioned in Gurbani as:-

‘word-sound’
‘Naam –music’
‘unstruck sound’
‘unstruck melody’
‘unstruck music’
‘living (by)hearing Naam’.

As it is recorded in the lines below:-

“ਦਸਵੈ ਨਿਜ ਘਰ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ॥

ਓਥੇ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ,

ਗੁਰਮਤੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ—124)

“ਪਿਰੁ ਰੀਸਾਲੁ ਤਾ ਮਿਲੈ, ਜਾ ਕਾ ਗੁਰੰ ਸਬਦ ਸੁਣੀ ॥” (ਪੰਨਾ—17)

“ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ॥

ਮਨ ਪੀਵੈ ਸੁਨਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—102)

“ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥

ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਮੇਟੇ ਚਉਥੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—231)

“ਸਬਦਿ ਸੁਣੀਐ ਸਬਦਿ ਬੂਝੀਐ,

ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵਲਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—429)

“ਗੁਰਮਖਿ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਨਿਜ ਮਹਲੀ,

ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਬਜਾਵੈਗੋ ॥” (ਪੰਨਾ—1310)

“ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਜਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1343)

ਸਾਡੇ ਸਰੀਰਕ ‘ਕੰਨ’ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲੀ ਤੇ ‘ਅੱਖਰੀ ਸਬਦ’ ਹੀ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਤਮਿਕ ‘ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ’ ਜਾਂ ‘ਅਨਹਦ ਸਬਦ’ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਅਨੁਭਵੀ ‘ਖੇਲ’ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ ‘ਸਬਦ-ਸੁਰਤ-ਲਿਵਲੀਨ’ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਅੰਤਰਮੁਖੀ—ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ ‘ਸਬਦ-ਸੁਰਤ-ਲਿਵਲੀਨ’ ਦੇ ਤਾਕੀਦੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਖਬਰ, ਅਣਜਾਣ, ਅਵੇਸਲੇ, ਲਾਪਰਵਾਹ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਮਚਲੇ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ, ਮੁਰਦੇ, ਫੌਕੇ, ਰੁਖੇ-ਸੁਖੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ‘ਆਤਮਿਕ ਰੋਸ਼ਨੀ’ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਥਵਾ ‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ‘ਜਗ ਚਾਨਣ’ (Divine Light) ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੋਹਣੇ-ਸੋਹਣੇ ਕੀਮਤੀ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਬੰਦ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ‘ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ’ ਰੂਪੀ ‘ਇਲਾਹੀ-ਚਾਨਣ’ ਤੋਂ, ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਾਂਝਿਆ ਰਖਿਆ, ਬਲਕਿ ਜਗਤ ਨੂੰ ਭੀ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ‘ਉਚਮ-ਉਚੇ’, ‘ਸੂਚਮ-ਸੂਚੇ’, ਇਲਾਹੀ ਨਿਰਮਲ ‘ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਤੋਂ ਸਖਣੇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

1 Having come to dwell in the Home of the Tenth Gate.

There, the Unstruck Melody of the Shabad vibrates day and night. Through the Guru's Teachings, the Shabad is heard. 124

2 We meet with our Beloved, the Source of Joy, when we listen to the Word of the Guru's Shabad. 17

3 Slowly, gently, drop by drop, the stream of nectar trickles down within. The mind drinks it in, hearing and reflecting on the Word of the Shabad. 102

4 The Perfect True Guru has revealed the Shabad; it eradicates the three qualities, and attunes the consciousness to the fourth state. 231

5 Listen to the Shabad, and understand the Shabad, and lovingly focus your consciousness on the True One. 429

6 The Gurmukh goes and meets the Lord in His Mansion deep within; the Unstruck Word of the Shabad vibrates there. 1310

7 One becomes Jivan-mukta - liberated while yet alive, by listening to the Shabad. 1343

Our physical ‘ears’ can only hear the words of language formed with the ‘letters’ (of the alphabet), but are incapable of hearing the spiritual ‘Divine Music’ or the ‘unstruck Word’. This is the intuitional ‘play’ in the innermost consciousness which is achieved through inward meditation by absorbing the consciousness into the Shabad or Word’.

But the regretful thing is that we are completely uninformed, ignorant, indifferent and careless about the obligatory Gurbani command of ‘absorbing the consciousness into the Shabad (Word)’ through inward meditation or are purposely pretentious (knowingly pretending to be unaware), and by indeed becoming satisfied with the external lifeless, hollow, useless spiritual quest, (we) are entangled in them.

The result of this is that we are being deprived of the ‘spiritual illumination’ of Gurbani. We have covered and wrapped up Gurbani or the ‘divine Light’ of the ‘Shabad’ (or Word) with very beautiful valuable scarves and thus we have not only deprived ourselves but also the whole world of such ‘spiritual knowledge’ like ‘Divine Light’ which is ‘high and lofty’, ‘pure and clean’, Divine untainted ‘illumination’. For this carelessness or indifference, the religious leaders are indeed responsible.

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਗੁਰੂ, ਸਬਦੁ, ਨਾਮ, ਸਾਧ-ਸੰਗ, ਆਦਿ ਦੇ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ (Topic) ਪ੍ਰਤੀ ਦੋਨੋਂ-ਪਖੀ ਵਿਚਾਰ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨ। ਇਕ ਪੱਖ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਗੁਰੂ, ਸਬਦੁ, ਨਾਮ, ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਦੇ ਲੜ ਲਗਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ, ਸਿਫਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨਾ ਦਰਸਾਈ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪੱਖ ਵਿਚ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਤੇ ਦੁਖ ਭੋਗਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ-ਸਹਿਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ 'ਫਾਇਦੇ' ਤੇ 'ਨੁਕਸਾਨ' (Pros and cons) ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾ ਕੇ ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਬਿਬੇਕ-ਬੁਧੀ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਆਤਮਿਕ 'ਜੀਵਨ-ਸੇਧ' ਦੀ ਚੋਣ ਆਸਾਨ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਸਬਦ ਦੀ ਅਨੁਭਵੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੁਖ ਭੋਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਅਨੇਕਾਂ ਜਨਮਾਂ ਤਕ ਕਰਦਾ ਰਹੇ।

"ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਾਵੈ ॥

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਕਰਤੋ ਨਰਕਿ ਜਾਵੈ ॥" (ਪੰਨਾ—250)

"ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ, ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥"

(ਪੰਨਾ—29)

"ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਜਗੁ ਦੁਖੀਆ ਫਿਰੇ, ਮਨਮੁਖਾ ਨੇ ਗਈ ਖਾਇ ॥"

(ਪੰਨਾ—67)

"ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਕਪਟੀ,

ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਦੁਖੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥" (ਪੰਨਾ—123)

"ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈਆ,

ਸਬਦਿ ਨ ਲਾਗੋ ਭਾਉ ॥

ਓਸ ਨੇ ਸੁਖੁ ਨ ਉਪਜੈ, ਭਾਵੈ ਸਉ ਗੇੜਾ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥"

(ਪੰਨਾ—591)

ਸਬਦੁ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਗਿਆਸੂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਥਾਂਦਿ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ ਤੇ ਉਹ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

"ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਭਰਮਾਈਐ, ਦੁਬਿਧਾ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥" (ਪੰਨਾ—19)

"ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਨਿ ਤਿਨਾ ਠਉਰੁ ਨ ਠਾਉ ॥

ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਜਿਉ ਸੰਵੇ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥

The Satgurus have in Gurbani blessed us with the deliberation / discussion of both aspects of every topic -namely the Primal Lord, Gurus, Shabad or Word, Naam, Sadh-sang (company of the holy) etc. One aspect is that in which the Satgurus have encouraged us to be attached to the Primal Lord (Wahguru), Guru, Shabad (Word), Naam, Sadh-sangat (company of the holy congregation), and pointing out their blessings, praises and glory they have mentioned (the need for) faith-filled desire. The other aspect is, that the difficulties and sufferings that will be experienced by turning away from them (Waheguru, Gurus, Shabad etc.) have been pointed out in detail with a warning given (as well). In this way the Satgurus in confirming the pros and cons (of these aspects) have motivated the truth-seekers to awaken their discriminatory intellect thereby making the choice of correct spiritual 'life-direction easy and clear.

Without the intuitional deliberation of Shabad (or Word), man always continues to experience suffering despite carrying out various spiritual rites-rituals for many more births.

- 1 One whose mind does not embrace love for the Naam shall go to hell, even though he may perform millions of ceremonial rituals. 250
- 2 They do not comprehend the Word of the Shabad. They suffer in pain forever, and lose their honor in the Court of the Lord. 29
- 3 Without the Shabad, the world wanders lost in pain consuming the self-willed manmukh (in the process). 67
- 4 The deceitful lose their lives in vain; without the Word of the Shabad, they obtain only misery. 123
- 5 One who has no faith in the True Guru, and who does not love the Word of the Shabad, shall find no peace, even though he may come and go hundreds of times. 591

Without the cultivation of Shabad (or Word), the truth-seeker's various religious rites-rituals are not effective and he continues to wander in the jungle of doubt-fallacies.

Without the Word of the Shabad, people wander lost in reincarnation. Through the love of duality, multitudes have been drowned. 19

Those who forget the Word of the Shabad have no home and no place of rest. They are deluded by doubt, like a crow in a deserted house. (cont. next page)

“ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਤਿਨੀ ਦੋਵੈ ਗਵਾਏ,
ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਵਣਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ—123)

“ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਈ ॥
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕੋ ਬਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—363)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ,
ਪਰਪੰਚੁ ਕਰਿ ਭਰਮਾਈ ਹੋ ॥” (ਪੰਨਾ—1024)

‘ਸਬਦ’ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਵਣ ਜਾਣ ਯਾ ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਨਹੀਂ ਕਟਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੀਵ ਅਨੇਕਾਂ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ :—

“ਸਬਦਿ ਨ ਭੀਜੇ ਸਾਕਤਾ, ਦੁਰਮਤਿ ਆਵਨ ਜਾਨੁ ॥” (ਪੰਨਾ—21)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ,
ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—29)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਅੰਤਰਿ ਆਨੇਰਾ ।
ਨ ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਨ ਚੁਕੈ ਫੇਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—124)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਛੁਟਹੀ,
ਭ੍ਰਮਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ॥” (ਪੰਨਾ—419)

“ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨਾ ਨ ਸੇਵਿਓ,
ਸਬਦਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਈਐ,
ਵਿਸਟਾ ਸਦਾ ਖੁਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—512)

“ਸਾਧ-ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣ,
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਨ ਦਯਿ ਵਿਗੋਏ ॥” (ਵਾ. ਭਾ. ਗੁ: 5/10)

“ਸਾਧ-ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ,
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨ ਭਵਾਵੈ ॥” (ਵਾ. ਭਾ. ਗੁ: 5/18)

ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਸਾਧਨ ਅਪਨਾਉਂਦਾ ਫਿਰੇ, ਪਰ ਸਬਦ ਦੀ
ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ‘ਜੰਮ’, ‘ਕਾਲ’ ਜਾਂ ‘ਮੌਤ’ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਤੇ ਡਰ ਮਨ ਵਿਚੋਂ
ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ।

“ਜਮ ਮਗਿ ਬਾਧਾ ਖਾਹਿ ਚੋਟਾ,
ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ—439)

1 They forfeit both this world and the next, and they pass their lives suffering in pain and misery. 123

2 He does his deeds according to the Lord's Primal Command. Without the Shabad, no one is approved. 363

3 Without the Word of the Guru's Shabad, liberation is not obtained; practicing hypocrisy, they wander around confused. 1024

Without the ‘Shabad’ (or Word) the coming and going or birth and death cannot be avoided and man continues to wander in various lives (i.e. he passes through transmigration of souls):-

4 The evil-minded shaaktas, the faithless cynics, are not attuned to the Shabad; they come and go in reincarnation. 21

5 Without the Shabad, this pollution is not washed off; through the cycle of death and rebirth, they waste away in misery. 29

6 Without the Shabad, there is only darkness within. The genuine article is not found, and the cycle of reincarnation does not end. 124

7 But without the Guru's Word, they are not saved, and they wander in reincarnation. 419

7 Those who do not serve the True Guru do not embrace love for the Word of the Shabad..... Time and time again, they are reincarnated, and they rot away forever in manure. 512

8 Those who enjoy not the holy congregation and the word of the Guru, die and are born again and again and are rejected of God. VBG 5/10

9 Without the holy congregation and bereft of the Word of the Guru one transmigrates through millions of species of life. VBG 5/18

One can go about adopting numerous religious-methods, but without the cultivation of the ‘Shabad’ (or Word), the suffering and fear of ‘yama’ (the couriers of death), mortality or death does not leave the mind.

10 You shall be bound and beaten on the road of Death, without the Word of the Shabad, O madman. 439

“ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਮਾਨੈ ਫਾਹੀ ਫਾਥੀ, ਸਾਥਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ॥”
(ਪੰਨਾ—689)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭੈ ਰਤਿਆ, ਸਭ ਜੋਹੀ ਜਮਕਾਲਿ ਜੀਉ ॥”
(ਪੰਨਾ—751)

“ਜੋਗੀ ਕਾਪੜੀਆ ਸਿਰ ਖੂਬੇ, ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਗਲਿ ਫਾਸੀ ॥”
(ਪੰਨਾ—1332)

“ਜਬ ਲਗੁ ਸਬਦ ਭੇਦੁ ਨਹੀ ਆਇਆ,
ਤਬ ਲਗੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1126)

‘ਸਬਦ’ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਮਨੁਖ ਅੰਦਰੋਂ, ਬਾਹਰੋਂ, ਅਉਗੁਣਾਂ, ਪਾਪਾਂ, ਭੈੜੇ ਕਰਮਾਂ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾਰਨ, ਤਪ-ਤਪ ਕੇ ਖਪਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਚੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਤਪਿ ਤਪਿ ਖਪੇ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਈ ॥” (ਪੰਨਾ—571)

“ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਿਆ,
ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਰਚੰਨਿ ॥
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ,
ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਭ ਫਿਰੰਨਿ ॥” (ਪੰਨਾ—755)

“ਰੰਗਿ ਨ ਰਾਤਾ, ਰਸਿ ਨਹੀ ਮਾਤਾ ॥
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਜਲਿ ਬਲਿ ਤਾਤਾ ॥” (ਪੰਨਾ—945)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਿਰੁ ਨ ਪਾਇਓ, ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ,
ਰੋਵੈ ਅਭਗੁਣੀਆਰੀ ਝੂਠੀ ॥” (ਪੰਨਾ—583)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਭੁਲਦਾ ਫਿਰਦਾ,
ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—600)

‘ਸਬਦ’ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਇਨਸਾਨ, ਅਉਗੁਣਾਂ, ਪਾਪਾਂ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

“ਭੇਖ ਕਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਕਮਾਏ ॥
ਅੰਤਰਿ ਰੋਗੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ,
ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਾ ਹੈ ॥” (ਪੰਨਾ—1058)

1 Such a wife does not believe in the Word of the Guru's Shabad; she is caught in the net of the world, and does not obtain the Mansion of the Lord's Presence. 689

2 Without being attuned to the Word of the Shabad and the Fear of God, all come under the gaze of the Messenger of Death. 751

3 The Yogis and those wearing religious robes, and the Jains with their all hair plucked out - without the Word of the Shabad, the noose is around their necks. 1332

4 As long as the mortal does not come to understand the mystery of the Shabad, the Word of God, he shall continue to be tormented by death. 1126

Without ‘Shabad’ (or Word), man continues to be consumed by his burning rage from inside and outside because of his misdeeds, sins, bad actions and desires. It is because of these sinful acts that he strays from the true path.

5 The blind, self-willed manmukh is consumed by his burning rage; without the Word of the Shabad, peace is not obtained. 571

6 Those who forget the Word of the Guru's Shabad are engrossed in the love of duality. Their hunger and thirst never leave them, and night and day, they wander around burning. 755

7 If one is not imbued with the Lord's Love, nor intoxicated with His subtle essence, without the Word of the Guru's Shabad, he is frustrated, and consumed by his own inner fire. 945

8 Without the Word of the Shabad, the Husband Lord is not found; the worthless, false bride wastes her life away, weeping and wailing. 583

9 Without the Shabad, the world wanders around, and receives its punishment in the Court of the Lord. 600

Forgetting the ‘Shabad’ (or Word), man always suffers because of his indulgence in misdeeds, sins, immoral deeds and he does not acquire purity or holiness.

10 He who wears religious robes, but he does not live by the Word of the Guru's Shabad. Deep with the nucleus of his being is the great disease; he suffers terrible pain, and eventually sinks into the manure. 1058

“ਮਾਇਆ ਮਗਨੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਮਗੁ ਜੋਹੈ,
ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ਮਰੈ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥”

ਗੰਧਣਿ ਵੈਣਿ ਰਤਾ ਹਿਤਕਾਰੀ,
ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਆਈ ॥” (ਪੰਨਾ—596)

‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅੰਧ-ਗੁਬਾਰ ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੁਧੀ ਬਿਬੇਕਹੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾੜੇ-ਚੰਗੇ, ਬਿਖ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

“ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—55)

‘ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਅੰਤਰਿ ਆਨੇਰਾ ॥
ਨ ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਨ ਚੂਕੈ ਫੇਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—124)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭੁ ਅੰਧ ਅੰਧੇਰਾ,
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥” (ਪੰਨਾ—1065)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗਿ ਆਨੇਰੁ ਹੈ,
ਸਬਦੇ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1250)

“ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹੋਰੁ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—1342)

‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ‘ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਮਾਇਕੀ ਅੰਧ-ਗੁਬਾਰ, ਭਰਮ ਤੇ ਦੁਬਿਧਾ ਉਪਜਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁਖ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਸਾਂ, ਕਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਰਮੁ ਨ ਚੂਕਈ,
ਨਾ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—67)

“ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਨਿ ਤਿਨਾ ਠਉਰੁ ਨ ਚਾਉ ॥
ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਜਿਉ ਸੁੰਢ ਘਰਿ ਕਾਉ ॥” (ਪੰਨਾ—123)

“ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਬਿਖੁ ਲਾਗੇ,
ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ,
ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—565)

- 1 Infatuated with Maya, night and day, he sees only the worldly path; he does not chant the Naam, and drinking poison, he dies.
He is imbued and infatuated with vicious talk; the Word of the Shabad does not come into his consciousness. 596

Without the illumination of the ‘Shabad’ or Word, pitch-darkness remains spread over our life and the intellect is unable to discriminate and differentiate good from bad, poison from nectar.

- 2 Without the Guru, there is only pitch darkness; without the Shabad, understanding is not obtained. 55

- 3 Without the Shabad, there is only darkness within.
The genuine article is not found, and the cycle of reincarnation does not end. 124

- 4 Without the Shabad, everything is enveloped in utter darkness; only the Gurmukh understands. 1065

- 5 The life within all living beings is the Word of the Shabad. Through it, we meet our Husband Lord. 1250

- 6 In this world, the practice of the Shabad is the most excellent occupation.
Without the Shabad, everything else is the darkness of emotional attachment. 1342

Without the ‘intuitional illumination’ of the ‘Shabad’ or Word, materialistic pitch-darkness, doubt and duality sprout. With this man remains entangled in the worldly poisonous tastes and relishes.

- 7 Without the Shabad, doubt is not dispelled, and egotism is not eliminated from within. 67

- 8 Those who forget the Word of the Shabad have no home and no place of rest.
They are deluded by doubt, like a crow in a deserted house. 123

- 9 The self-willed manmukhs are deluded; attached to corruption, they waste away their lives in vain.
The Name of the Lord is forever an ocean of peace, but the manmukhs do not love the Word of the Shabad. 565

‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਅਤੇ ਮਨੁਖੀ ਬੁਧੀ, ਸੋਝੀ-ਹੀਨ ਹੋ ਕੇ ਈਰਖਾ ਦਵੇਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਨਾਉ (Mental tension) ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

“ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈਆ,
ਸਬਦਿ ਨ ਲਾਗੋ ਭਾਉ ॥” (ਪੰਨਾ—591)

“ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਅਇਓ,
ਸਚਿ ਨ ਲਗੋ ਭਾਉ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਆਰਾ ਨ ਲਗਈ,
ਮਨ ਹਠਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1246)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭਿ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ,
ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥” (ਪੰਨਾ—942)

‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਾਮ ਦਾ ਰਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਅਤੇ ਹਿਰਦਾ ਆਤਮਿਕ ਅਨੰਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਰਸੁ ਨ ਆਵੈ ਅਉਧੁ,
ਹਉਮੈ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—945)

“ਰੰਗਿ ਨ ਰਾਤਾ ਰਸਿ ਨਹੀ ਮਾਤਾ,
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਜਲਿ ਬਲਿ ਤਾਤਾ ॥” (ਪੰਨਾ—945)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਅੰਤਰੁ ਰੀਝੈ ॥” (ਪੰਨਾ—1023)

‘ਸਬਦੇ ਹੀ ਨਾਉ ਉਪਜੈ’ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬਦ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਮ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਸਬਦ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਤੇ ਕਮਾਈ ਬਗੈਰ, ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਬਦ ਦਾ ਸਵਾਦ ਚੱਖਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜੀਵ ਦਾ ਜੀਵਨ ਫਿਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਥਾਇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ,
ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ—124)

“ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ,
ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥”
ਰਸਨਾ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ,
ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—791)

Without the ‘intuitional illumination’ of the ‘Shabad or Word), ((man’s) faith in the Satguru, (the True Guru) does not arise and his intellect losing its awareness, becomes absorbed in the feeling of jealousy, duality and in this way mental tension keeps occurring.

1 He who has no faith in the True Guru, cannot not love the Word of the Shabad. 591

2 The flavor of the Shabad, the Word of God, is not tasted if the mortal is not in love with the True Lord God. The stubborn-minded person does not even like the True Guru; he comes and goes in reincarnation. 1246

3 Without the Shabad, all are attached to duality. Contemplate this in your heart, and see. 942

Without the illumination of the ‘Shabad’, the relish of Naam is not experienced and the mind remains deprived of spiritual bliss.

4 Without the Shabad, the essence does not come, O hermit, and the thirst of egotism does not depart. 945

5 If one is not imbued with the Lord’s Love, nor intoxicated with His subtle essence, without the Word of the Guru’s Shabad, he is frustrated, and consumed by his own inner fire. 945

6 Without the Word of the Shabad, how can one be pleased within? 1023

According to Gurbani line ‘Shabdhay hee naao upjai’ Naam originates from the ‘Shabad’ (or Word). In other words without the deliberation and the cultivation of the ‘Shabad’, it is impossible to acquire or achieve Naam. Without tasting the relish of the Shaabad, man’s life becomes insipid and meditation and devotion (of God) does not achieve the required goal.

7 Without the Shabad, the Naam is not obtained. By Guru’s Grace, it is implanted within the mind. 124

8 Those who do not savor the Word of the Shabad, do not love the Naam, the Name of the Lord. They speak insipidly with their tongues, and are continually disgraced. 791

“ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ,
ਬਿਨ ਸਬਦੇ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—67)

‘ਸਬਦੁ’ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਦੁਨੀਆਂ ਉਥਾਰੇ (Nightmare) ਦੀ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸੁਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਮੋਲਕ-ਜੀਵਨ ਅਜਾਈਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਜਗੁ ਸੂਤਾ ਮਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—904)

‘ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਮੁਠੀ ਜੀਉ,
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਕਰਾਰੇ ॥” (ਪੰਨਾ—244)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਮੂਠੇ ਦਿਨੁ ਰੈਣੀ ॥” (ਪੰਨਾ—227)

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਆਤਮਿਕ-ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ‘ਸਬਦ’ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਾਲਨਾ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੰਵਰਦਾ।

“ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਮੰਨਿਓ, ਸਬਦਿ ਨ ਲਗੇ ਪਿਆਰੁ ॥
ਇਸਨਾਨੁ ਦਾਨੁ ਜੇਤਾ ਕਰਹਿ,
ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਖੁਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—34)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਸਵਰਸਿ ਕਾਜਾ ॥” (ਪੰਨਾ—225)

“ਸਦਾ ਕਾਰਜੁ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲਾ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਕਾਰਜੁ ਕੇਹਾ ਹੋ ॥” (ਪੰਨਾ—1057)

ਹਰ ਮਨੁਖ ਇਜ਼ੱਤ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਾਰਕ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਘਾਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਟਿਕਾਉ ਯਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਮਨੁਖ ਆਪਣਾ ਹਲਤ-ਪਲਤ ਗਵਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਭਸਮੇਂ ਕੀ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਮਨ ਨਹੀ ਠਉਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—415)

“ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਤਪਿ ਤਪਿ ਖਪੇ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਈ ॥” (ਪੰਨਾ—571)

“ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਨਿ ਤਿਨਾ ਠਉਰੁ ਨ ਠਾਉ ॥.....

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਤਿਨੀ ਦੋਵੈ ਗਵਾਏ,
ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਵਣਿਆ ॥” (ਪੰਨਾ—123)

1 Without love, there is no devotional worship. Without the Shabad, no one finds acceptance. 67

Without the awareness of the ‘Shabad’ (or Word), the world is sleeping in a nightmarish sleep as a result of which their invaluable life is going in vain.

2 The world is asleep; it dies, and comes and goes in reincarnation. Without the Word of the Guru's Shabad, it does not understand. 904

3 She is cheated by the love of duality, without the Word of the Guru's Shabad. 244

4 Without the Shabad, they are plundered, day and night. 227

Many people carry out various religious beliefs and practices for peace of mind and spiritual progress, but without the ‘Shabad’, all this effort goes in vain, and none of their affairs is set right.

5 Those who do not have faith in the Primal Being, the True Guru, and who do not enshrine love for the Shabad -they take their cleansing baths, and give to charity again and again, but they are ultimately consumed by their love of duality. 34

6 Without the Word of the Guru's Shabad, his works are not accomplished. 225

7 Through the True Name, one's actions are forever embellished. Without the Shabad, what can anyone do? 1057

Every person wishes to live his life with honour and peace of mind for which he undertakes various worldly and spiritual steps. But without the Shabad, the calmness and peace of mind is not attained and man losing this world and the world hereafter, eventually becomes a heap of ashes (dies).

8 Without the Word of the Guru's Shabad, the mind finds no place of rest. 415

9 The blind, self-willed manmukh is consumed by his burning rage; without the Word of the Shabad, peace is not obtained. 571

10 Those who forget the Word of the Shabad have no home and no place of rest.... They forfeit both this world and the next, and they pass their lives suffering in pain and misery. 123

‘ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਸਮੈ ਕੀ ਢੇਰੀ,
ਖੇਹੂ ਖੇਹ ਰਲਾਇਦਾ ॥” (ਪੰਨਾ—1059)

‘ਸਬਦੁ ਦੀ ‘ਟੇਕ’ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਮਾਇਕੀ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ
ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ।

‘ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰੁ ਪਇਆ,
“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥” (ਪੰਨਾ—67)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਛੂਟੀਐ, ਦੇਖਹੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—229)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ,
ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਨਰਕਿ ਗਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—906)

“ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕੋਇ ॥” (ਪੰਨਾ—938)

ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ,
ਪਰਪੰਚੁ ਕਰਿ ਭਰਮਾਈ ਹੋ ॥ (ਪੰਨਾ—1024)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਕਬਹੀ,
ਅੰਧੁਲੇ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—1127)

“ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੱਈ ਜਨੁ ਸਿਝੈ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤੀ ਨ ਹੋਈ ॥” (ਪੰਨਾ—1416)

‘ਹਉਮੈ’ ‘ਦੀਰਘ’ ਰੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਹੀ ਜੀਵ ‘ਮੈ-ਮੇਰੀ’
ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਖ ਕਲੇਸ਼ ਸਹੇੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਨੁਖ ਇਸ ਹਉਮੈ ਦੇ
‘ਕੰਡੇ’ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਬਦੁ ਤੋਂ
ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ, ਇਹ ‘ਦੀਰਘ-ਹਉਮੈ-ਰੋਗ’ ਹਰਗਿਜ਼ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

“ਹਉ ਹਉ ਕਰਦੀ ਸਭ ਫਿਰੈ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹਉ ਨ ਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—426)

“ਏਹਾ ਕਾਇਆ ਰੋਗਿ ਭਰੀ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—588)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹਉਮੈ, ਕਿਨੈ ਨ ਮਾਰੀ ॥” (ਪੰਨਾ—1067)

‘ਸਬਦ’ ਦੇ ‘ਜਹਾਜ਼’ ਵਿਚ ‘ਸੁਰਤ’ ਨੀ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ‘ਜਹਾਜ਼’
ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਭਵਸਾਗਰ ਨਹੀਂ ਤਰਿਆ ਜਾਂਦਾ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰੇ, ਕਉਣ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੇ,
ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਈ ॥” (ਪੰਨਾ—244)

1 Without the Word of the Shabad, the body is reduced to a pile of ashes; in the
end, dust mingles with dust. 1059

Without the support of the ‘Shabad’, freedom cannot be obtained from
immoral deeds and materialistic entanglements.

2 They wander around the cycle of 8.4 million reincarnations; without the
Shabad, they do not attain liberation. 67

3 Without the Word of the Guru's Shabad, no one is emancipated. See this, and
reflect upon it. 229

4 Without the Word of the Guru's Shabad, you will not find salvation or honor.
Without the Lord's Name, you shall go to hell. 906

5 Without the True Word of the Shabad, no one finds liberation. 938

6 Without the Word of the Guru's Shabad, liberation is not obtained; practicing
hypocrisy, they wander around confused. 1024

7 Without the Word of the Guru's Shabad, the mortal is never liberated; he
remains blindly entangled in the expanse of worldly affairs. 1127

8 Those who die in the Word of the Shabad are saved. Without the Shabad, no
one is liberated. 1416

Egotism is a ‘chronic’ disease in the doubt-fallacy of which in man
indeed gets entangled in the ‘me-mineness’ and acquires various difficulties
and sufferings. Although he tries to take out this ‘thorn’ of egotism by
carrying out various religious rites-rituals, but this ‘chronic disease of
egotism’ will never distance itself as long as man keeps turning away from
the Shabad.

9 Everyone proclaims, “I, I, - Me, me!”; but without the Shabad, the ego does
not depart. 426

10 This body is filled with disease; without the Word of the Shabad, the pain of
the disease of ego does not depart. 588

11 Without the Shabad, no one has conquered egotism. 1067

Only ‘consciousness’ can sit in the ‘ship’ of the ‘Shabad’. Without
embarking on this ‘ship’, the dreadful ocean cannot be crossed.

12 Without the Shabad of her Beloved, how can she cross over the treacherous
ocean? Attachment to Maya has led her astray. 244

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਪਾਏ ਪਾਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—842)
 “ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ ॥” (ਪੰਨਾ—1068)
 “ਭਵਜਲੁ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ॥” (ਪੰਨਾ—1125)

‘ਸਬਦੁ’ ਦੇ ‘ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ‘ਤੱਤ-ਗਿਆਨ’ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਬਦੁ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਹੋਰ ਕਚੀਆਂ ਦਿਮਾਗੀ ਫਿਲੋਸਫੀਆਂ ਦੀ ਫੌਕੀ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਵਿਅਰਥ ਹੈ।

“ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰੈ,
 ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨ ॥” (ਪੰਨਾ—39)

“ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰਿ ਪੜਹਿ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ,
 ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—1130)

ਮਨ ਦੀ ‘ਮੈਲ’ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਬਦੁ ਦੀ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ,
 ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰ ॥” (ਪੰਨਾ—29)

“ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ,
 ਜਿਚਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ—37)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਧੁ ਨ ਹੋਵਈ,
 ਜੇ ਅਨੇਕ ਕਰੈ ਸੀਗਾਰ ॥” (ਪੰਨਾ—651)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਹੀਂ ਉਤਰੈ ਮੈਲੁ ॥” (ਪੰਨਾ—832)

‘ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ’ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਅੰਨੇ-ਬੇਲੇ’ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਆਪੁ ਨ ਜਾਪਈ, ਸਭ ਅੰਧੀ ਭਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—426)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਣੀਐ ਨ ਦੇਖੀਐ,
 ਜਗੁ ਬੋਲਾ ਅੰਨਾ ਭਰਮਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—429)

“ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸੇ ਅੰਨੇ ਬੇਲੇ,
 ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਾ ॥” (ਪੰਨਾ—601)

- 1 Without the Word of the Shabad, how can anyone cross over? 842
- 2 Without the Shabad, no one can cross over to the other side. 1068
- 3 Without the Word of the Shabad, how can anyone cross over the terrifying world ocean? 1125

The ‘essence-knowledge’ is indeed acquired through the ‘intuitional’ illumination of ‘Shabad’. Without ‘Shabad’, the hollow discourses or other half-baked intellectual philosophies are meaningless.

- 4 They do not contemplate the Shabad; engrossed in corruption, they utter only empty words. 39
- 5 There are so many silent sages, who read the Simritees and the Shaastras; without the Shabad, they have no clear awareness. 1130

To cleanse the ‘filth’ of the mind, bathing and religious practices are carried out at various places of pilgrimage but without the inward cultivation of the ‘Shabad’, the filth of the mind does not come off.

- 6 Without the Shabad, this pollution is not washed off; through the cycle of death and rebirth, they waste away in misery. 29
- 7 The filth of the self-willed manmukhs is not washed off as long as he they have no love for the Guru's Shabad. 37
- 8 Without the Word of the Shabad, purity is not obtained, even though one may adorn oneself with all sorts of decorations. 651
- 9 Without the Word of the Shabad, his filth is not removed. 832

Without the union of ‘Shabad-Surat’ or ‘Word-Consciousness’, we are spiritually ‘blind-deaf’ from the spiritual angle and suffer from the obstacle of materialism.

- 10 Without the Word of the Shabad, they do not understand themselves -they are totally blind, O Siblings of Destiny. 426
- 11 Without the Shabad, the world does not hear, and does not see; deaf and blind, it wanders around. 429
- 12 Those who do not know the Shabad are blind and deaf; why did they even bother to come into the world? 601

“ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ,
ਸਬਦੁ ਨ ਸੁਣਈ ਬਹੁ ਰੋਲ ਘਚੋਲਾ ॥” (ਪੰਨਾ—313)

‘ਸਬਦ’ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮ, ਕੌਡੀ ਬਦਲੇ ਅਜਾਈਂ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਿਉ, ਸੁਪਨਾ ਗਇਆ ਵਿਹਾਇ ॥
ਸੁੰਢੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ, ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—34)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—362)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ,
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ—644)

‘ਸਾਧ-ਸੰਗਤ’ ਵਿਚ ਸਬਦ ਦੀ ਅਟੁਟ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਆਤਮਿਕ
‘ਅਡੋਲਤਾ’ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ, ਬਿਰੁ ਕੋ ਨਹੀ, ਬੁਝੈ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥” (ਪੰਨਾ—228)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨਹੀ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ - 906)

“ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵਿਣੁ,
ਥਾਉ ਨ ਪਾਇਨਿ ਭਲੇ ਭਲੇਰੇ ॥” (ਵਾ: ਭਾ: ਗੁ:)

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ
ਸਰੂਪੁ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ’¹, ਪਰ ਅਪਣਾ ‘ਆਪਾ’ ਗੁਰ-ਸਬਦ ਤੇ ਸਾਧ-
ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਆਪੁ ਨ ਜਾਪਈ,
ਸਭ ਅੰਧੀ ਭਾਈ ॥” (ਪੰਨਾ—426)

“ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ,
ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਕਾਲੁ ਟਰੇ ॥” (ਪੰਨਾ—1014)

“ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਪੜਿ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ॥
ਘਟ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸੁ ਸਬਦਿ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥” (ਪੰਨਾ—1058)

‘ਸਬਦ’ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ—ਮਨੁਖ ਦਾ ‘ਜੀਵਨ’ ‘ਮੁਰਦੇ’ ਸਮਾਨ ਹੈ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਆ ਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥” (ਪੰਨਾ—1418)

1 One who is attached to Maya is totally blind and deaf.
He does not listen to the Word of the Shabad; he makes a great uproar and
tumult. 313

Without the ‘Shabad’ (our) jewel-like life gets exchanged for a *kaudi* (a
worthless coin) and goes to waste.

2 They do not recognize the True Word of the Shabad, and like a dream, their
lives fade away.
Like guests in a deserted house, they leave just exactly as they have come. 34

3 Without the Word of the Shabad, one's life is wasted away in vain. 362

4 Without the Shabad, the whole world is insane, and it loses its life in vain. 644

Spiritual ‘calmness’ cannot be obtained without the continuous
cultivation of ‘Shabad’ in the ‘sadh-sangaat’, the company of the holy.

5 Without the Word of the Shabad, nothing shall endure. Through
understanding, peace is obtained. 228

6 Without the Word of the Guru's Shabad, he cannot find the Lord's Door.
O Nanak, the Gurmukh contemplates the essence of reality. 906

7 Without the Shabad of the Guru in the Sadh Sangat, (even those who deem
themselves as) virtuous will not acquire any understanding. B Gurdas

The Satgurus (True Gurus) have repeatedly and firmly reminded man
that ‘O mind! you are the embodiment of the Divine Light. Recognise your
own origin’. But one’s ‘self’ cannot be recognised without the Gur-Shabad or
Guru’s Word and ‘Sadh Sangat’, the company of the holy.

8 Without the Word of the Shabad, they do not understand themselves -they are
totally blind, O Siblings of Destiny. 423

9 Without the Word of the Guru's Shabad, he does not understand himself.
Without the Lord's Name, death cannot be avoided. 1014

10 He reads and studies the Vedas, and argues about them;
God is within his own heart, but he does not recognize the Word of the shabad. 1058

Without the ‘Shabad’ or Word illumination, man’s life is like a (living)
corpse.

11 Without the Shabad, everyone is dead. 1418

‘ਸਾਧ-ਸੰਗਤਿ’ ਵਿਚ ਸਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ‘ਮਾਣ’ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

“ਜਬ ਲਗੁ ਸਬਦਿ ਨ ਭੇਦੀਐ,
ਕਿਉ ਸੋਹੈ ਗੁਰ ਦੁਆਰਿ ॥” (ਪੰਨਾ—19)

“ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ,
ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥” (ਪੰਨਾ—29)

“ਮਨਮੁਖ ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਨੀ,
ਜਾਸਨਿ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—33)

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗੁ ਭੁਲਦਾ ਫਿਰਦਾ,
ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ—600)

“ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਪਤਿ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ॥” (ਪੰਨਾ—941)

“ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਢਹੈ ਢਹਿ ਢੇਰੀ,
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਤਿ ਜਾਈ ਹੋ ॥” (ਪੰਨਾ—1021)

ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ‘ਪ੍ਰੇਮ-ਸਰੂਪ’ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ‘ਸਬਦ’ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਸਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ‘ਨਾਮ’ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮ—ਕਰਮ ਫੋਕੇ, ਬੱਧਾ-ਚੱਟੀ ਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਮਾਤਰ ਰਸਮੀ-ਰਟਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

“ਗਣਤੈ ਸੇਵ ਨ ਹੋਵਈ, ਕੀਤਾ ਬਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ, ਸਚਿ ਨ ਲਗੈ ਭਾਉ ॥” (ਪੰਨਾ-1246)
“ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਵਈ, ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥” (ਪੰਨਾ-1247)

‘ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ’ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਉੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਆਚਰਣ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ‘ਸਚੇ-ਮਹਲ’ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਆਚਾਰੁ ਨ ਕਿਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥” (ਪੰਨਾ 1285)
“ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ॥” (ਪੰਨਾ-414)

“ਸਚੇ ‘ਸਬਦ’ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਿਰੁ ਨ ਪਾਇਐ,
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥” (ਪੰਨਾ-31)

Without the cultivation of the ‘Shabad’ in the ‘Sadhsangat’, the company of the holy, honour is not obtained in the Lord Waheguru’s court – on the contrary punishment is received.

1 Until she has been pierced through with the Shabad, how can she look beautiful at Guru's Gate? 19

2 They do not comprehend the Word of the Shabad. They suffer in pain forever, and lose their honor in the Court of the Lord. 29

3 The self-willed manmukhs do not recognize the Shabad; they forfeit their honor, and depart in disgrace. 33

4 Without the Shabad, the world wanders around, and receives its punishment in the Court of the Lord. 600

5 Without the True Word of the Shabad, no one receives honor. 941

6 The body-village crumbles into dust; without the Word of the Shabad, one's honor is lost. 1021

The Lord, God is an ‘embodiment of love’, His ‘Shabad’ is also an embodiment of love. Therefore, without Shabad, love with ‘Naam’ does not take place and all religious beliefs and practices are hollow, done under compulsion for display and are customary repetitions.

7 Calculated service is not service at all, and what is done is not approved. The flavor of the Shabad, the Word of God, is not tasted if the mortal is not in love with the True Lord God. 1246

8 He does not find the taste of the Shabad, and he does not embrace love for the Name. 1247

Without the cultivation of ‘Shabad-Surat’ or ‘Word-consciousness’, lofty-pure character cannot be developed, nor can the ‘True-Palace’ be recognised.

9 Without the Shabad, no one achieves a lifestyle of good conduct. 1285

10 Without the True Word of the Shabad, the Mansion of the Lord's Presence is not realized. 414

Without the cultivation of the ‘True Shabad’, union with the Lord Waheguru cannot take place.

11 Without the Shabad, she does not find her Husband Lord, and her life wastes away in vain. 31

“ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਮਾਨੈ, ਫਾਹੀ ਫਾਬੀ,
ਸਾਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ॥”

(ਪੰਨਾ-689)

ਹਾਂ ਜੀ :—

ਸਬਦੁ ਦੀ ਸੂਝ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੀ ਬੂਝ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਦੇ ਸਵਾਦ ਬਿਨਾ
ਸਬਦੁ ਵਿਚ ਭਿਜੇ ਬਿਨਾ
ਸਬਦ-ਸੁਰਤ ਦੇ ਮੇਲ ਬਿਨਾ
'ਸਬਦ-ਸੁਰਤ-ਲਿਵ' ਬਿਨਾ
ਸਬਦ ਦੁਆਰਾ 'ਵਿਨੋ' ਬਿਨਾ
ਸਬਦ ਦੀ 'ਚੋਟ' ਬਿਨਾ
ਸਬਦ ਦੇ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਬਿਨਾ
ਸਬਦ ਦੇ 'ਗੱਜਣ' ਬਿਨਾ

‘ਜੀਵ’ ਦੇ :—

ਸਭ ਧਰਮ ਕਰਮ ਫੋਕਟ ਹਨ ।
ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ।
ਜਨਮ ਅਕਾਰਥ ਹੈ ।
ਸਦਾ ਦੁਖ ਹੈ ।
'ਆਵਾ-ਗਵਨ' ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਹੈ ।
'ਭਰਮ ਭੁਲਾਵਾ' ਹੈ ।
'ਮੁਕਤੀ' ਨਹੀਂ ।
'ਸ਼ਾਂਤੀ' ਨਹੀਂ ।
ਆਡਮਿਕ ਮੌਤ ਹੈ ।
ਜਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ।

ਏਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਸਬਦ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ‘ਜੀਵ’ :—

ਈਰਖਾ ਦਵੇਤ ਵਿਚ ਸੜਦਾ ਹੈ ।

L63/20

Such a wife does not believe in the Word of the Guru's Shabad; she is caught in the net of the world, and does not obtain the Mansion of the Lord's Presence.

689

Yes:-

Without the awareness of the Shabad
Without the understanding of the Shabad
Without the recognition of the Shabad
Without the discussion of the Shabad
Without the cultivation of the Shabad
Without the thirst of the Shabad
Without the taste of the Shabad
Without getting soaked in the Shabad
Without the union of Shabad-Surat (Word
Consciousness)
Without the absorption of consciousness into the Shabad
Without piercing through the Shabad
Without the ‘stroke’ or hit of the Shabad
Without the illumination of the Shabad
Without the thunder of the Shabad

man's —

religious beliefs and practices are all useless.
discourses and lectures are meaningless.
birth is in vain.
eternal suffering is there.
he keeps wandering in the cycle of ‘transmigration of
souls.
he is doubt fallacy.
salvation is not achieved.
calmness is not achieved.
it is spiritual death.
punishment by Yamas, the couriers of death is there.

As if this is not enough, by turning away from the ‘Shabad’,

- man burns in jealousy and duality.

L63/20

ਫਿਕਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ।
 ਭੁਲਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਤਪ ਤਪ ਕੇ ਖਪਦਾ ਹੈ ।
 'ਭੂਤਨਾ ਤੇ ਬੇਤਾਲਾ' ਹੈ ।
 'ਅੰਨ੍ਹਾ—ਬੋਲਾ' ਹੈ ।
 ਅਉਗਣਾਂ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ।
 ਰਸ ਕਸ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
 ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ ।
 ਭਵਸਾਗਰ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
 ਬੂਠੇ ਧੰਧੇ-ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
 ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘੁੰਮਣਘੇਰ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।
 ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੰਵਰਦਾ ।
 ਠਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।
 ਨਾਮ-ਰਸ ਤੋਂ ਕੋਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
 ਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ ਪਿਘਲਦਾ ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ।
 ਹਉਮੈ ਦਾ ਰੋਗੀ ਹੈ
 ਮੈਂ-ਮੋਗੀ ਵਿਚ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
 ਆਚਰਣ ਹੀਣ ਹੈ ।
 ਅੰਧੇਰ-ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
 ਆਪਣਾ-ਆਪ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ।
 ਨਿਜ ਘਰ ਮਹਲ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ।
 ਆਤਮਿਕ ਅਨੰਦ ਤੇ ਖੇਡੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
 ਹਲਤ-ਪਲਤ ਗਵਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ।
 ਜਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।
 ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ।
 ਆਵਾਗਵਨ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

—ਚਲਦਾ

he talks rudely.
 he is forgetful.
 he burn with grief in anger and greed.
 he is a ghost and a demon.
 he is blind and deaf.
 he is full of demerits.
 he remains absorbed in relishes and tastes.
 his filth of the mind does not come off.
 he is adrift in the dreadful ocean.
 entangled and enmeshed in materialism, he is suffering.
 he remains entangled in false occupations and attachments.
 he gets entangled in the whirlwind of immoral deeds.
 none of his affairs are set right.
 he is deceived.
 he is deprived of Naam-relish.
 his heart does not melt.
 he remains deprived of the Primal Lord's love.
 he has no faith in the Satguru.
 he is a victim of egotism.
 he suffers in me-mineness.
 he is without character.
 he passes his life in a dark pit.
 he is unable to recognise his own self.
 he is unable to recognise the palace of his soul-house.
 he is deprived to spiritual ecstasy and bliss.
 he feels ashamed in the Lord's Court.
 he remains deprived of union with the Lord Waheguru.
 he loses this world and the one hereafter.
 he comes under the control of Yamas, the couriers of death.
 he suffers the punishment the Yama's mete out.
 he remains in the cycle of coming and going.

cont:/Lekh 64

